

מדריך המסחר בבורסה

החלק השלישי לתקנון

תוכן עניינים

פרק א' - הגדרות

פרק ב' - מועדי המסחר

פרק ג' - המסחר בניירות ערך - שיטות המסחר

פרק ד' - פקודות הלקוחות - כללי קבלה וביצוע

פרק ה' - מכירות בחסר

פרק ו' - ייחוד המסחר לחברים ולמי שהבורסה אישרה ותנאים אישור כזה

פרק ז' - תנאים ונוהל לביצוע עסקאות מחוץ לבורסה בידי חבר בניירות ערך הרשומים למסחר בבורסה

פרק ח' - פרסום נתוני מסחר

פרק ט' - עושי שוק ותוכניות לעידוד הסחירות

פרק ט1 - עשיית שוק סטטוטורית בקרנות סל

פרק י' - קרנות סל וקרנות חוץ נסחרות

פרק י"א - עבודת ניתוח (אנליזה)

תוכן עניינים

שם פרק	עמוד
פרק א' - הגדרות	א - 1
פרק ב' - מועדי המסחר	א - 5
פרק ג' - המסחר בניירות ערך - שיטות המסחר	א - 6
פרק ד' - פקודות הלקוחות - כללי קבלה וביצוע	א - 10
פרק ה' - מכירות בחסר	א - 11
פרק ו' - ייחוד המסחר לחברים ולמי שהבורסה אישרה ותנאים לאישור כזה	א - 19
פרק ז' - תנאים ונוהל לביצוע עסקאות מחוץ לבורסה בידי חבר בניירות ערך הרשומים למסחר בבורסה	א - 20
פרק ח' - פרסום נתוני מסחר	א - 21
פרק ט' - עושי שוק ותוכניות לעידוד הסחירות	א - 22
פרק 10 - עשיית שוק סטטוטורית בקרנות סל	א - 24
פרק י' - קרנות סל וקרנות חוץ נסחרות	א - 25
פרק י"א - עבודת ניתוח (אנליזה)	א - 26

פרק א' - הגדרות

למונחים בחלק זה יהיה המובן כהגדרתם בחוק ניירות ערך, התשכ"ח 1968, בתקנון ובהנחיות על-פיו, אלא אם כן נאמר במפורש אחרת.

1. בחלק זה:

מונחים	הגדרות
"אופציה"	– אופצית רכישה או אופצית מכירה ;
"דחייה של פקודה"	– אי קליטת פקודה בבורסה ;
"הבורסה"	– הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ ;
"היום הקובע" - "יום הקום"	– היום שנקבע על ידי חברה לזכאות לריבית, פדיון, דיבידנד, זכויות והטבה, או כל זכות אחרת ;
"זכויות להתאמה"	– זכויות, הטבה, דיבידנד, ריבית וכל זכות אחרת המחייבת התאמה בשער הבסיס ;
"יום האקס"	– היום הקובע. אולם אם היום הקובע אינו יום עסקים - יום העסקים הקודם ליום הקובע ; ואולם אם היום הקובע כאמור או יום העסקים הקודם ליום הקובע כאמור אינו יום מסחר - יום המסחר הראשון שלאחר היום הקובע ;
"יום מסחר"	– יום שבו מתקיים מסחר בבורסה ;
"יום עסקים"	– כהגדרתו בחוקי העזר של מסלקת הבורסה ;
"יחידת מסחר"	– נייר ערך אחד או נגזר אחד, לפי העניין, אלא אם יקבע אחרת בהנחיות ;
"יחס המרה"	– כמות בערך נקוב של תעודות התחייבות ניתנות להמרה המזכות ביחידת מסחר אחת של נכס הבסיס ;
"יחס מימוש"	– כמות ביחידות מסחר של נכס הבסיס לה זכאי בעל יחידת מסחר אחת של כתב אופציה אחד ;
"יתרה באופציות שיש ללקוח או יתרה בחוזים עתידיים שיש ללקוח"	– מספר הנגזרים שיש ללקוח ;
"כתב אופציה"	– לרבות אופצית רכישה, שהונפקה שלא על ידי מסלקת מעו"ף ;
"מדד תיאורטי"	– מדד מניות, כהגדרתו בסעיף 1. של החלק השביעי לתקנון, המחושב על בסיס השערים התיאורטיים כמשמעותם בהנחיות, של המניות הכלולות במדד.
"מנהל המסחר"	– מנהל מחלקת המסחר בבורסה ;
"מניה"	– לרבות תעודת השתתפות בשותפות מוגבלת ויחידה בקרן נאמנות סגורה שאינה קרן סל, אלא אם כן נאמר במפורש אחרת ;

מונחים	הגדרות
"מערכת הפצת מידע בורסאי"	- רשת תקשורת מחשבים אשר באמצעותה מפיצה הבורסה מידע שוטף, בזמן אמיתי, על מהלך המסחר בבורסה, לחברים, למשתמשי קצה המחוברים לרשת ולמפיצי מידע פרטיים המפיצים את המידע כאמור ללקוחותיהם;
"מק"מ"	- תעודות התחייבות שהונפקו על ידי מדינת ישראל על פי חוק מילווה קצר מועד, התשמ"ד-1984;
"נגזרים"	- אופציות וחוזים עתידיים הנסלקים במסלקת מעו"ף;
"נוסטרו"	- חשבון החבר;
"ניירות ערך מוסדיים"	- תעודות התחייבות, תעודות התחייבות הניתנות להמרה למניות הרשומות למסחר בבורסה וניירות ערך מסחריים, אשר הונפקו על ידי חברה שלא במסגרת הצעה לציבור ושאינם חלק מסדרה שרישומה התבקש על פי החלק השני לתקנון;
"ספר הפקודות"	- רשימה של פקודות הקניה והמכירה שהוגשו לבורסה וטרם בוצעו;
"עסקה בבורסה"	- קניה או מכירה של ניירות ערך שבוצעה במסגרת המסחר בבורסה;
"עסקה מחוץ לבורסה"	- קניה או מכירה של ניירות ערך הרשומים למסחר בבורסה שאינה עסקה בבורסה;
"עסקה תואמת"	- עסקה בבורסה, שבוצעה על בסיס דו צדדי בדרך של הפגשת פקודה תואמת עם פקודה תואמת נגדית;
"פוזיציה פתוחה באופציה ללקוח"	- היתרה בזכות או בחובה שיש ללקוח, באופציה כלשהי;
"פוזיציה פתוחה בחוזה עתידי ללקוח"	- היתרה בזכות או בחובה שיש ללקוח, בחוזים עתידיים מסדרה כלשהי;
"פוזיציה פתוחה ללקוח"	- פוזיציה פתוחה באופציה ללקוח ופוזיציה פתוחה בחוזה עתידי ללקוח;
"פקודה נגדית"	- לפקודת קניה - פקודת מכירה; - לפקודת מכירה - פקודת קניה;

מונחים	הגדרות
"פקודה תואמת"	– פקודה שהוגשה לביצוע במסחר בבורסה ואשר פרטי הפקודה, לרבות פרטי נייר הערך, כמות נייר הערך לביצוע העסקה והגבלת השער לביצוע העסקה, סוכמו לפני הגשתה לביצוע בבורסה, בין הלקוח שהגיש את הפקודה לביצוע, לבין לקוח אחר;
"שער"	– המחיר של יחידת מסחר של נייר הערך, כקבוע בהנחיות;
"שער הבסיס"	– השער שנקבע לנייר ערך כשער קובע ביום המסחר הקודם, בכפוף להתאמות כקבוע בהנחיות;
"שער הנעילה" או "שער קובע"	– השער שנקבע לכל נייר ערך בתום יום המסחר והמחושב כאמור בהנחיות;
"שער הפתיחה" או "שער השוק"	– השער שנקבע לנייר הערך בשלב מסחר הפתיחה; (א) בשלב טרום הפתיחה - שער הפתיחה. (ב) בשלב מסחר הפתיחה - שער הפתיחה. (ג) בשלב המסחר הרציף - לפקודת קניה - השער הנמוך ביותר של פקודת מכירה שבספר הפקודות או שער גבוה ממנו של פקודת מכירה שבספר הפקודות, וזאת בעת קבלת פקודת הקניה. אולם, אם שער פקודת המכירה כאמור גבוה משער העיסקה האחרונה שבוצעה בנייר הערך סמוך לפני קבלת פקודת הקניה ביותר מ-12% במניות, בניירות ערך המירים למניות ובכתבי אופציה לתעודות התחייבות וביותר מ-3% בתעודות התחייבות, במק"מ ובניירות ערך מסחריים, לפי הענין - שער העיסקה האחרונה כאמור, ואם לא בוצעה עיסקה בנייר הערך בשלב המסחר הרציף - שער הפתיחה של נייר הערך. לפקודת מכירה - השער הגבוה ביותר של פקודת הקניה שבספר הפקודות או שער נמוך ממנו של פקודת קניה שבספר הפקודות, וזאת בעת קבלת פקודת המכירה. אולם, אם שער פקודת הקניה כאמור נמוך משער העיסקה האחרונה שבוצעה בנייר הערך סמוך לפני קבלת פקודת המכירה ביותר מ-12% במניות, בניירות ערך המירים למניות ובכתבי אופציה לתעודות התחייבות וביותר מ-3% בתעודות התחייבות, במק"מ ובניירות ערך מסחריים, לפי הענין - שער העיסקה האחרונה כאמור, ואם לא בוצעה עיסקה בנייר הערך בשלב המסחר הרציף - שער הפתיחה של נייר הערך.

מונחים	הגדרות
	אם בעת קבלת הפקודה אין בספר הפקודות פקודה נגדית - שער העיסקה האחרונה שבוצעה בנייר הערך בשלב המסחר הרציף ואם לא בוצעה עיסקה בנייר הערך בשלב המסחר הרציף - שער הפתיחה של נייר הערך ;
"שער פתיחה נוסף"	– השער שנקבע לנייר ערך בשלב מסחר הפתיחה הנוסף המתבצע לאחר הפסקת מסחר קצובה בו, כמפורט בהנחיות ;
"תעודת התחייבות"	– לרבות שטר הון ;
"תעודת התחייבות תאגידית"	– תעודת התחייבות שאינה ניתנת להמרה שהונפקה שלא על ידי מדינת ישראל ;
.2	ערכים כספיים בחלק זה יהיו צמודים למדד המחירים לצרכן שפורסם בגין חודש דצמבר 1996, אלא אם כן נקבע במפורש אחרת.

פרק ב' - מועדי המסחר

1. א. מסחר בבורסה יתקיים בימי ראשון עד חמישי בשבוע, אלא אם כן נקבע במפורש אחרת בתקנון.
 - ב. על אף האמור בסעיף קטן א. לעיל, לא יתקיים מסחר בימי חג ומועד המפורטים להלן וערביהם: ראש השנה, יום כיפור, סוכות, שמחת תורה, פסח, שביעי של פסח, שבועות, יום העצמאות.

כן לא יתקיים מסחר בחג פורים (י"ד באדר) ובתשעה באב.
2. המסחר בבורסה בכל יום מסחר יתקיים על פי לוח זמנים שיקבע בהנחיות ויכול שיקבעו מועדים שונים לקבוצות מסחר שונות, לשיטות מסחר שונות, לשלבי מסחר שונים ולסוגי ניירות ערך שונים. המנהל הכללי של הבורסה או עובד שהוסמך על ידו רשאי להחליט על לוחות זמנים שונים מאלה שנקבעו בהנחיות, ביום מסחר כלשהו, בהתקיים התנאים שיקבעו בהנחיות.
 - א. יכול שיקבע בהנחיות המועד בו יתקיים יום המסחר האחרון בניירות ערך שונים, לפני מועדי המימוש או ההמרה או הפדיון של ניירות הערך.
 - ב. יכול שיקבעו בהנחיות מועדים בהם לא יתקיים מסחר בניירות ערך שונים בשל אירועי חברה שיפורטו בהנחיות ובהתקיים התנאים שייקבעו בהנחיות.
4. התקבלה החלטה על הפסקת מסחר בנייר ערך, תתקיים הפסקת מסחר לפרק זמן כקבוע בהנחיות.
 - א. החלטה על סגירת הבורסה על פי סעיף 50 לחוק ניירות ערך התשכ"ח-1968 תתקבל על ידי יושב ראש דירקטוריון הבורסה בהתייעצות עם לפחות שלושה מחברי הדירקטוריון.
 - ב. הוחלט על סגירת הבורסה, יתבטלו מאליו כל הפקודות של הלקוחות לקניה ולמכירה של ניירות ערך מכל הסוגים, שהוגשו קודם למועד פרסום ההודעה ואשר טרם בוצעו. הבורסה תפרסם הודעה על סגירת הבורסה, על סיבת הסגירה וכן על בטלות כל פקודות הלקוחות שהוגשו קודם למועד פרסום ההודעה.
 - ג. נסגרה הבורסה, תפרסם הבורסה הודעה על מועד פתיחתה, ביום שלפני פתיחתה.

הדירקטוריון רשאי להחליט כי ביום בו יחודש המסחר בבורסה, לאחר סגירתה, יקבעו כללי מסחר שונים, לרבות מועדי מסחר שונים או תנודת שערים מירבית שונה מהקבוע בהנחיות. החליט הדירקטוריון כאמור, ההודעה בדבר מועד פתיחתה של הבורסה תכלול את הכללים השונים, את תנודת השער המירבית ואת לוח הזמנים למסחר ביום פתיחת המסחר.
5. אירע ארוע בעל השלכות רחבות, שבעטיו שוכנע דירקטוריון הבורסה כי לא ניתן לקיים מסחר בבורסה לפי כללי המסחר הרגילים - רשאי הוא להחליט לקיים מסחר בבורסה בהתאם לכללי מסחר שונים מן הכללים הרגילים, וזאת כל עוד לא ניתן לקיים מסחר בהתאם לכללי המסחר הרגילים.
 - א. אירע ארוע בעל השלכות רחבות, שבעטיו שוכנע דירקטוריון הבורסה כי לא ניתן לקיים מסחר בבורסה לפי כללי המסחר הרגילים - רשאי הוא להחליט לקיים מסחר בבורסה בהתאם לכללי מסחר שונים מן הכללים הרגילים, וזאת כל עוד לא ניתן לקיים מסחר בהתאם לכללי המסחר הרגילים.

פרק ג' - המסחר בניירות ערך - שיטות המסחר

1. **יחידת המסחר בנייר ערך**
 - א. יחידת המסחר בבורסה במניות הינה מניה אחת, אלא אם יקבע אחרת בהנחיות. יחידת המסחר בניירות ערך אחרים וכן בניירות ערך המוצעים בדרך של זכויות תהיה כקבוע בהנחיות.
 - ב. יחידת המסחר בנגזרים הינה אופציה אחת או חוזה עתידי אחד, אלא אם יקבע אחרת בהנחיות.
 - ג. **המסחר בשברים**
המסחר בשברים יתבצע פעם בשנה כקבוע בהנחיות.
2. **שער נייר ערך**
 - א. שער יחידת המסחר של נייר ערך, למעט נגזר, יבוטא באגורות, אלא אם יקבע אחרת בהנחיות.
 - ב. שער יחידת המסחר של נגזר יקבע בהנחיות.
 - ג. שער הבסיס לנייר ערך יהיה השער שנקבע לנייר ערך כשער קובע ביום המסחר הקודם, בכפוף להתאמות כקבוע בהנחיות.
 - ד. השער הנמוך ביותר והשער המירבי בהם יסחרו ניירות ערך בבורסה יקבעו בהנחיות.
 - ה. הדירקטוריון רשאי לקבוע בהנחיות את הכללים לחישוב השער הקובע לנייר ערך.
3. **תנודות שערים**

תנודת השער המירבית המותרת ביום מסחר, בכל אחד משלבי המסחר, ובכל אחד מסוגי ניירות הערך תהיה בלתי מוגבלת, אלא אם יקבע אחרת בהנחיות.
4. **הפיקוח והבקרה של הבורסה על קיום הוראות תקנון הבורסה והנחיותיה הנוגעות למסחר ועל תקינות המסחר**

הבורסה תפקח על קיום הוראות התקנון וההנחיות הנוגעות למסחר ועל תקינות המסחר.
5. **המסחר בשיטת הרצף - כללי**
 - א. המסחר בבורסה מתקיים בשיטת הרצף. המסחר ברצף מתבצע באופן רציף וממוחשב, כמפורט בהנחיות. ניתן לקבוע בהנחיות כללי מסחר שונים לסוגים שונים של ניירות ערך.
 - ב. המסחר יתנהל בשלב מסחר אחד או במספר שלבי מסחר כקבוע בהנחיות.
 - ג. ניתן לקבוע בהנחיות גודל מזערי של פקודה.
 - ד. פקודות החברים תוגשנה במדרגות קבועות כקבוע בהנחיות.
 - ה. השער הקובע יחושב כקבוע בהנחיות.
 - ו. פקודה שהוגשה על ידי חבר תחייב אותו לכל דבר וענין.

ז. ניתן לקבוע בהנחיות כללים בדבר סוגי הפקודות שניתן להגיש במסחר, בדבר שינוי וביטול פקודות ובדבר דחייה של פקודות.

ח. ניתן לקבוע בהנחיות כללים בדבר מספר מירבי של פקודות שניתן להגיש במסחר בנגזרים ובדבר תשלום שישלם לבורסה חבר שיגיש לבורסה פקודות בהיקף העולה על המספר המירבי כאמור.

על מנת למנוע פגיעה בתקינות המסחר, רשאי המנהל הכללי של הבורסה לנתק חבר מהמסחר בנגזרים ולמנוע ממנו לבצע עסקאות בנגזרים, במקרה בו חבר יגיש לבורסה פקודות בהיקף העולה על המספר המירבי כאמור, באופן העלול לסכן את המסחר התקין בנגזרים.

א5. המסחר בשיטת הרצף בניירות ערך מוסדיים

- א. המסחר בבורסה בניירות ערך מוסדיים מתקיים במערכת המסחר הממוחשבת, בשיטת הרצף, כמפורט בהנחיות (להלן: "מערכת המסחר למוסדיים").
- ב. עסקה בנייר ערך מוסדי שבוצעה במערכת המסחר למוסדיים הינה עסקה בבורסה ועסקה בנייר ערך מוסדי שבוצעה מחוץ למערכת המסחר למוסדיים הינה עסקה מחוץ לבורסה.
- ג. המסחר במערכת המסחר למוסדיים מוגבל למשקיעים מוסדיים בלבד, כהגדרתם בהנחיות. משקיעים מוסדיים יגישו פקודות למערכת באמצעות חברי הבורסה.
- ד. חברי הבורסה יתירו רק למשקיעים מוסדיים להגיש פקודות למערכת המסחר למוסדיים.
- ה. תנאיי ניירות ערך מוסדיים ייקבעו בהנחיות.
- ו. חברה המבקשת שניירות ערך מוסדיים שלה ייסחרו במערכת המסחר למוסדיים תגיש לבורסה בקשה בנוסח שיקבע על ידי הדירקטוריון.
- לבקשה יצורף נספח שיכלול את תיאור ניירות הערך המוצעים ואת פרטי שטר הנאמנות בהתאם למפורט בתקנות ניירות ערך (פרטי התשקיף וטיוטת תשקיף מבנה וצורה) התשכ"ט-1969 וכן פרטים נוספים שיקבעו בהנחיות. נספח זה יפורסם על ידי הבורסה.
- ז. על המסחר בניירות ערך מוסדיים הנסחרים במערכת המסחר למוסדיים יחולו הוראות החלק הראשון, השלישי והחמישי לתקנון וההנחיות על פיהם, בשינויים המחויבים וכן בהתאמות, בשינויים ובתנאים שיקבעו בהנחיות.
- ח. על המסחר והסליקה של ניירות ערך מוסדיים הנסחרים במערכת המסחר למוסדיים יחולו הוראות החלק השישי לתקנון וההנחיות על פיו, בשינויים המחויבים.
- ט. על המסחר בניירות ערך מוסדיים הנסחרים במערכת המסחר למוסדיים לא יחולו הוראות החלק השני והוראות החלק הרביעי לתקנון וההנחיות על פיהם.

ב5. פקודות לקוחות המוגשות לבורסה באמצעות מחוללי ציטוטים

- הדירקטוריון רשאי לקבוע בהנחיות תנאים בדבר הפעלת מחוללי ציטוטים, ובכלל זה להסמך בהנחיות את המנהל הכללי של הבורסה לקבוע מגבלות בדבר הגשת פקודות למסחר בבורסה באמצעות מחוללי ציטוטים.
- לעניין סעיף זה - "מחולל ציטוטים" - תוכנה באמצעותה ניתן לשלוח למערכות המסחר בבורסה מספר רב של פקודות, תוך פרק זמן קצר, על-פי אלגוריתם שנקבע בתוכנה.

6. **דחיית מסחר הפתיחה והפסקה זמנית של המסחר בשל תנועה חדה במדד ת"א-35**

- א. (1) הדירקטוריון רשאי לקבוע בהנחיות כללים בדבר דחיית מסחר הפתיחה במניות, בניירות ערך המירים למניות, ביחידות של קרנות סל שנכס המעקב שלהן הוא מדד מניות וביחידות של קרנות חוץ נסחרות שנכס המעקב שלהן הוא מדד מניות, בנגזרים על מניות ובנגזרים על מדדי מניות, במקרה של תנועה חדה במדד ת"א-35 התאורטי האחרון, כהגדרתו בהנחיות.
- (2) הדירקטוריון רשאי לקבוע בהנחיות כללים בדבר הפסקת המסחר במניות, בניירות ערך המירים למניות, ביחידות של קרנות סל שנכס המעקב שלהן הוא מדד מניות וביחידות של קרנות חוץ נסחרות שנכס המעקב שלהן הוא מדד מניות, בנגזרים על מניות ובנגזרים על מדדי מניות, במקרה של תנועה חדה במדד ת"א-35 או במדד ת"א-35 התאורטי של מסחר הנעילה, כהגדרתו בהנחיות.
- ב. נדחה מסחר הפתיחה או הופסק המסחר או לא התקיים מסחר בהתאם לס"ק א. לעיל, רשאי המנהל הכללי של הבורסה בהתייעצות עם יושב ראש הדירקטוריון, לדחות את מסחר הפתיחה או להפסיק את המסחר או לא לקיים מסחר, לפי הענין, גם בניירות ערך אחרים הנסחרים בבורסה.

6א. **ביטול עסקאות עקב טעות**

- א. המנהל הכללי של הבורסה רשאי לבטל עסקה בנייר ערך אם התברר כי ארעה תקלה טכנית, או טעות טכנית, וזאת בהתחשב בנזק שנגרם כתוצאה מהתקלה או מהטעות שארעה ובהשפעה שיש לה על תוצאות המסחר.
- ב. המנהל הכללי של הבורסה רשאי לבטל עסקה בנייר ערך במקרה בו שני הצדדים לעסקה פנו בבקשה לבטל את העסקה, אם התברר כי ארעה תקלה טכנית, או טעות טכנית, וזאת בהתחשב בהשפעה שיש לטעות על תוצאות המסחר.
- ג. בנוסף לקבוע בס"ק א. ו-ב. לעיל, המנהל הכללי של הבורסה או מי שהוסמך על ידו יבטל עסקה בנייר ערך אם התברר כי חבר שגה בהגבלת השער בפקודה שהגיש לביצוע בבורסה בשל תקלה טכנית או טעות טכנית, ובלבד שהתקיימו התנאים כקבוע בהנחיות.
- ד. אופן הטיפול בבקשה לביטול עסקה, לרבות לוח הזמנים לקבלת הבקשה ולטיפול בה ייקבעו בהנחיות.
- ה. בוטלה עסקה, רשאי המנהל הכללי של הבורסה או מי שהוסמך על ידו להפסיק זמנית את המסחר בנייר ערך. הפסקת מסחר זמנית תתבצע בהתאם לנוהל בדבר הפסקות מסחר הקבוע בהנחיות.
- ו. הגיש חבר בקשה לביטול עסקה, ישלם החבר לבורסה, תשלום כקבוע בהנחיות.

7. **מגבלת פוזיציות פתוחות ללקוח בנגזרים**

- א. ניתן לקבוע בהנחיות מגבלות על היקף הפוזיציות הפתוחות ללקוח באותו צד, כמשמען בהנחיות. ניתן לקבוע מגבלות שונות לסוגים שונים של נגזרים ומגבלות על לקוח בחשבונותיו יחד עם חשבונות אחרים של לקוח קשר או זיקה אליהם או לבעליהם, הכל כפי שיקבע בהנחיות. המגבלות ניתנות לשינוי מעת לעת בהודעה מראש, כקבוע בהנחיות.
- "לקוח" לעניין סעיף זה, כפי שיוגדר בהנחיות.
- ב. (1) בעת פתיחת חשבון ללקוח בנגזרים אצל חבר (להלן - "החשבון"), יחתים החבר את הלקוח על התחייבות שלא לחרוג ממגבלת הפוזיציות הפתוחות ללקוח, באותו צד, (להלן: "מגבלות על פוזיציות פתוחות"), בין אם אצל החבר עצמו ובין אם אצל אותו חבר ביחד עם הפוזיציות הפתוחות שלו אצל חברים אחרים.

- 2) בעת פתיחת החשבון יחתים החבר את הלקוח על הרשאה לחבר לבצע בחשבונו של הלקוח אצל החבר פעולה של רכישה או מכירה או יצירה של אופציה או של חוזה עתידי, באופן שיקטין את סך כל הפוזיציות הפתוחות שלו אצל החבר ואצל חברים אחרים עד למגבלת הפוזיציות הפתוחות המותרות.
- ג. החבר יעשה כמיטב יכולתו להודיע ללקוח העומד לבצע פעולה בנגזר אם הפעולה בנגזר שהלקוח עומד לבצע עלולה לגרום לחריגה ממגבלת הפוזיציה הפתוחה המותרת וימנע מביצועה אם לדעת החבר נראה כי תהיה חריגה מהמגבלה כאמור.
- ד. החבר יודיע ללקוח על חריגה ממגבלת פוזיציה פתוחה בחשבונו אצלו מיד עם היווצרה וידרוש מהלקוח לפעול להקטנתה לאלתר. לא הקטין הלקוח אזי יפעל החבר להקטנת הפוזיציה.
- ה. הובא לידיעת הבורסה כי לקוח חורג ממגבלת הפוזיציות הפתוחות, וזאת על ידי צרוף החזקותיו אצל מספר חברים, תקבע הבורסה לכל אחד מהחברים באמצעותם פעל הלקוח מגבלה חדשה אשר תחושב כמפורט להלן ואשר תהיה בתוקף עד לתאריך הפקיעה או עד לתאריך המימוש הקרוב, לפי הענין, (להלן: "מגבלת פוזיציות פתוחות לחבר").
- חבר הבורסה יודיע ללקוח על חריגה ממגבלת הפוזיציות הפתוחות לחבר, וידרוש מהלקוח לפעול לאלתר להקטנתה עד למגבלת הפוזיציות הפתוחות לחבר. לא הקטין הלקוח את הפוזיציות הפתוחות כאמור, יפעל חבר הבורסה להקטנת הפוזיציות הפתוחות כאמור.
- מגבלת פוזיציות פתוחות לחבר תחושב על פי הנוסחה שלהלן:

$$ML_i = \frac{OP_i}{\sum_{i=1}^n OP_i} \times CL$$

מונחים הגדרות

MLi	–	מגבלת הפוזיציות הפתוחות לחבר i.
OPi	–	מספר הפוזיציות הפתוחות של הלקוח אצל חבר i (לאחר ניכוי חוזים סינטיים אצל חבר i), בתחילת יום המסחר, בו היה עליו לסלק את החריגה.
CL	–	מגבלת פוזיציות פתוחות ללקוח בנכס הבסיס.
n	–	מספר חברי הבורסה באמצעותם פועל הלקוח.
- ו. חבר החורג ממגבלת פוזיציה פתוחה בנוסטרו, יפעל להקטנת הפוזיציה הפתוחה. לא הקטין החבר את הפוזיציה הפתוחה, רשאית מסלקת מעו"ף לפעול להקטנת הפוזיציה הפתוחה של החבר בנוסטרו.
- ז. החל מיום המסחר בו הובא לידיעת הבורסה כי לקוח חורג ממגבלת הפוזיציות הפתוחות ללקוח או ממגבלת הפוזיציות הפתוחות לחבר, כאמור בפסקאות ד. ו-ה., לפי הענין, (להלן: "המגבלה") ובכל יום מסחר שלאחריו בו עדיין קיימת חריגה מהמגבלה, תחייב מסלקת מעו"ף את חשבונו של כל חבר באמצעותו פעל הלקוח, בסכום השווה למספר הפוזיציות הפתוחות שהיו בתום יום המסחר הקודם בחשבון הלקוח מעבר למגבלה, כשהוא מוכפל בסכום שיקבע בהנחיות.

פרק ד' - פקודות הלקוחות - כללי קבלה וביצוע

1. א. חבר יודיע ללקוחותיו על השעה המאוחרת ביותר לקבלת פקודות מלקוחות לכל יום מסחר, לכל סוג של נייר ערך ולכל שלב מסחר (להלן: "השעה הקובעת").
- ב. חבר יקבע נוהל לטיפול בפקודות שהתקבלו אצלו אחרי השעה הקובעת. חבר לא יקבל פקודות לנוסטרו אחרי השעה הקובעת.
2. א. פקודה שנתקבלה אצל החבר ושלא נקבע בה זמן או שלב מסחר מגביל לביצועה, תשאר בתוקף למשך כל יום המסחר, ואם נקבע בפקודה זמן או שלב מסחר מגביל לביצועה, תחשב הפקודה כבת תוקף לתקופה הנקובה בה.
- ב. על אף האמור בס"ק א. לעיל, רשאי חבר לקבוע כללים לגבי התוקף של פקודות לקוחותיו למקרה שחל יום אקס או יום פרסום מדד המחירים לצרכן או יום בו התקיימה הפסקת מסחר בנייר הערך או יום בו המסחר בנייר הערך בוטל.
- ג. הופסק המסחר בנייר ערך או הושעה המסחר בו ביום שנקבע כיום המסחר האחרון בנייר הערך ההמיר או הופסק המסחר בנייר ערך, או, הושעה המסחר בו ביום שנקבע כיום המסחר בזכויות והפסקת המסחר כאמור הסתיימה בטרם חלפו חמישה ימי מסחר רצופים, ישארו בתוקף הוראות הלקוח לענין המסחר בנייר הערך ההמיר או בזכויות, לפי הענין, אלא אם כן נתן הלקוח הוראה אחרת. נמשכה הפסקת המסחר למעלה מחמישה ימי מסחר רצופים, תתבטלה הוראות הלקוח.
3. חבר יערוך רישום לגבי כל פקודות לקוחותיו.
4. הדירקטוריון יקבע בהנחיות כללים לענין ביצוע פקודות לקוחות על ידי החבר, לרבות לענין קביעת עדיפות לביצוע פקודות לקוחות.
5. במסחר בנגזרים חבר יבצע פקודות קניה ומכירה עבור כל חשבון בנפרד. אין לבצע פקודות בנגזרים במרוכז.
6. פקודת קניה או מכירה שנמסרה לחבר על ידי לקוח על פי לוח הזמנים שקבע החבר, ואשר מחמת טעות או תקלה טכנית לא בוצעה במועד, תתבצע על ידי החבר עבור הלקוח סמוך לאחר גילוי הטעות או התקלה, והלקוח יחויב או יזוכה, לפי הענין, על-פי השער שנקבע בבורסה במועד בו אמורה היתה הפקודה להתבצע אלא אם הוסכם אחרת בין הלקוח לבין החבר.
7. א. חבר יקבע נוהל אשר יסדיר את הכללים בדבר הגשת פקודות תואמות על ידי לקוחותיו וסימון הפקודות. הנוהל שיקבע החבר יחייב את לקוחותיו כלהלן:
 - (1) לסמן פקודות תואמות המוגשות על ידם לחבר.
 - (2) לוודא כי פרטיה של כל פקודה תואמת, לרבות פרטי נייר הערך, כמות נייר הערך לביצוע העסקה והגבלת השער לביצוע העסקה, יהיו זהים לפרטיה של הפקודה התואמת הנגדית שמגיש הלקוח האחר עמו סוכמה העסקה.
- ב. חבר יודיע ללקוחותיו על הנוהל המסדיר את הכללים שקבע בהתייחס לפקודות תואמות המוגשות על ידי לקוחותיו לשם ביצוע בבורסה.
- ג. הוגשה לחבר פקודה אשר סומנה על ידי לקוחו כפקודה תואמת, יסמן החבר את הפקודה כפקודה תואמת, ויגישה לביצוע במסחר בבורסה, כפקודה תואמת, הכל באופן שיקבע על ידי הבורסה.
8. חבר יגיש לביצוע בבורסה את כל פקודות לקוחותיו שהתקבלו אצלו.

פרק ה' - מכירות בחסר

1. בפרק זה:

מונחים	הגדרות
"מכירה בחסר"	– מכירת נייר ערך על ידי מי שאינו רשום בספרי החבר כזכאי לנייר הערך.
"לקוח"	– לרבות נוסטרו של החבר.
"משאיל"	– לקוח המשאיל נייר ערך הרשום לזכותו בספרי החבר.
"שואל"	– לקוח השואל נייר ערך לצורך מכירתו בחסר.
"חבר משאיל"	– חבר המשאיל נייר ערך לשואל.
"חבר שואל"	– חבר השואל נייר ערך ממשאיל לצורך השאלתו לשואל או לחבר אחר, או לצורך מכירתו בחסר, לפי העניין.
2. הוראות פרק זה חלות על מכירות בחסר של ניירות ערך הרשומים למסחר בבורסה בין אם המכירה מבוצעת במסגרת המסחר בבורסה ובין אם היא מבוצעת במסגרת עסקה מחוץ לבורסה.
3. מכירה בחסר מותרת רק אם נתמלאו כל התנאים המפורטים להלן:
- א. נייר הערך הנמכר בחסר אינו נגזר.
- ב. (1) המוכר שאל מראש, מחבר משאיל או ממשאיל, את כמות ניירות הערך שהוא עומד למכור בחסר והחבר המשאיל או המשאיל, לפי העניין, הסכים בכתב להשאלה.
- (2) על אף האמור בפסקה 1) לעיל, אם רשומה בחשבון לקוח אצל החבר זכות לרכישת מק"מ מסדרה מסוימת ובכמות מסוימת, הנובעת ממכרז של בנק ישראל למסירה עתידית של מק"מ (להלן: "הזכות"), רשאי הלקוח למכור בחסר מק"מ מאותה סדרה ובכמות שאינה עולה על הכמות הקבועה בזכות, מבלי ששאל מראש את ניירות הערך.
- החבר יסמן את הזכות בחשבון המוכר בחסר, בכמות שנמכרה בחסר, ולא יתיר ללקוח להעבירה או להשתמש בה כביטחון במשך כל התקופה בה קיימת ללקוח יתרה בחסר באותה סדרת מק"מ ובאותה כמות.
- על מוכר בחסר כנגד הזכות ועל המכירה בחסר, יחולו הוראות פרק זה בדבר מכירה בחסר, בשינויים המחויבים.
- מבלי לגרוע מכלליות האמור לעיל, יחולו הוראות סעיף 6. שלהלן על לקוח של חבר שאינו בנק אשר מכר בחסר כנגד הזכות, ויראו את הלקוח לענין זה, כמי ששאל נייר ערך מחבר משאיל שאינו בנק.
- ג. השאלת נייר ערך לצורך מכירתו בחסר תתבצע כמפורט להלן:
- (1) כאשר השואל והמשאיל הינם לקוחות של אותו חבר השאלת ניירות הערך יכול שתתבצע באחת מהדרכים המפורטות להלן:
- א) המשאיל ישאיל את נייר הערך לחבר השואל, ויתיר לו להשאיל את נייר הערך. החבר השואל ישאיל את נייר הערך לשואל.
- השאלה כאמור יכול שתתבצע באחת מהדרכים הבאות:
- (1) העברת נייר הערך מחשבון המשאיל לחשבון החבר השואל ומחשבון החבר השואל לחשבון השואל.

מדריך למסחר-עדכון הנגשה-עדכון מס' 68 מעודכן עד ליום 5.10.16 - 274697

(2) נייר הערך המושאל לא יועבר מחשבון המשאיל אלא יסומן בחשבון המשאיל כנייר ערך מושאל. החבר השואל לא יתיר למשאיל למכור את נייר הערך המושאל וכן לא יתיר למשאיל להשתמש בו כבטחון במשך כל תקופת ההשאלה.

(ב) המשאיל ישאיל את נייר הערך לשואל.

השאלה כאמור יכול שתבצע באחת מהדרכים הבאות :

(1) העברת נייר הערך מחשבון המשאיל לחשבון השואל.

(2) נייר הערך המושאל לא יועבר מחשבון המשאיל אלא יסומן בחשבון המשאיל כנייר ערך מושאל. החבר, אשר המשאיל והשואל הינם לקוחותיו, לא יתיר למשאיל למכור את נייר הערך המושאל וכן לא יתיר למשאיל להשתמש בו כבטחון במשך כל תקופת ההשאלה.

(2) כאשר השואל הינו לקוח של חבר אחד והמשאיל הינו לקוח של חבר אחר :

המשאיל ישאיל את נייר הערך לחבר השואל ויתיר לו להשאיל את נייר הערך. החבר השואל יעביר את נייר הערך לחשבונו המתנהל אצל חבר אחר, ישאילו לחבר האחר ויתיר לו להשאיל את נייר הערך. החבר האחר ישאיל את נייר הערך לשואל.

נייר הערך המושאל יועבר מחשבון המשאיל לחשבון החבר השואל המתנהל אצל החבר השואל ומחשבון זה יועבר לחשבון של החבר השואל המתנהל אצל החבר האחר.

נייר הערך המושאל יועבר מחשבון החבר השואל המתנהל אצל החבר האחר, לחשבון החבר האחר, וממנו יועבר לחשבון השואל.

ד. נייר הערך המושאל חופשי למכירה. לעניין זה יראו נייר ערך כחופשי למכירה בהתקיים כל התנאים הבאים :

(1) זכויות המשאיל בנייר הערך המושאל נקיות מכל עיקול, שיעבוד וזכויות אחרות של צד ג' כלשהו.

(2) נייר הערך המושאל אינו חסום על פי הוראות תקנון הבורסה וההנחיות על פיו.

(3) מכירתו של נייר הערך המושאל אינה מוגבלת על פי סעיפים 15א' עד 15ג' לחוק ניירות ערך.

(4) נייר הערך המושאל אינו "מניה רדומה", כמשמעותה בסעיף 308 בחוק החברות, התשנ"ט-1999.

(5) נייר הערך המושאל אינו מניה של חברה אם שנרכשה בידי חברה בת או בידי תאגיד אחר בשליטת החברה האם.

ה. המשאיל הפקיד בידי החבר, אצלו מתנהל חשבון ניירות הערך ממנו בוצעה ההשאלה, כתב הרשאה בלתי חוזר, המסמיך את החבר להעביר, ללא תנאי, את מלוא זכויותיו של המשאיל בנייר הערך המושאל, לשואל או לחבר המשאיל, לפי העניין, במקרה בו היתרה בחסר בחשבון השואל לא כוסתה עד תום תקופת ההשאלה.

ו. יערכו הסכמים בכתב, אשר יגדירו את תנאי ההשאלה (להלן: "כתבי השאלה") וזאת כמפורט להלן :

- (1) (א) כאשר השואל והמשאיל הינם לקוחות של אותו חבר וההשאלה מתבצעת באופן המפורט בס"ק ג.1(א) לעיל, יערכו כתבי ההשאלה הבאים:
- כתב השאלה בין המשאיל לבין החבר השואל.
 - כתב השאלה בין החבר השואל לבין השואל.
- (ב) כאשר השואל והמשאיל הינם לקוחות של אותו חבר וההשאלה מתבצעת באופן המפורט בס"ק ג.1(ב) לעיל, יערך כתב השאלה בין המשאיל לבין השואל.
- (2) כאשר השואל הינו לקוח של חבר אחד והמשאיל הינו לקוח של חבר אחר, יערכו כתבי ההשאלה הבאים:
- כתב השאלה בין המשאיל לחבר השואל.
 - כתב השאלה בין החבר השואל לחבר המשאיל.
 - כתב השאלה בין החבר המשאיל לשואל.
- (3) העתק חתום של כל כתב השאלה ישמר במשרדי החבר.
- (4) כתב השאלה יכלול, בין היתר, את הפרטים הבאים:
- (א) נתונים על זהותם של הצדדים לכתב ההשאלה.
 - (ב) תאריך התחלת ההשאלה.
 - (ג) שם נייר הערך המושאל ומספרו.
 - (ד) תקופת ההשאלה, ובלבד שלא תעלה על פרק זמן שיקבע בהנחיות.
 - (ה) כמות נייר הערך המושאל.
 - (ו) ויתור המשאיל והחבר המשאיל על זכויות ההצבעה הנובעות מנייר הערך המושאל במשך תקופת ההשאלה.
 - (ז) פרטי ההסדרים בין הצדדים לכתב ההשאלה, לעניין הכספים, הזכויות וההטבות המגיעים בגין נייר הערך המושאל, בתקופת ההשאלה.
 - (ח) הבטחות והפיצוי שניתנו בגין ההשאלה.
- (5) לכתב השאלה יצורף כתב ההרשאה הבלתי חוזר כאמור בס"ק ה. לעיל.
- 3.א. א. חבר רשאי לערוך עם לקוחו או עם חבר אחר, הסכם מסגרת בכתב להשאלה או לשאילה של נייר ערך או של ניירות ערך (להלן: "כתב השאלה כללי"), כמפורט להלן:
- (1) כתב השאלה כללי בין חבר ללקוחו או בין חבר לחבר אחר, על פיו, במהלך פרק הזמן הנקוב בכתב ההשאלה הכללי, זכאי הלקוח או החבר האחר לשאול מהחבר נייר ערך, וזאת בכפוף לתנאים הקבועים להלן.
- (2) כתב השאלה כללי בין לקוח לחבר באמצעותו הוא פועל, על פיו, במהלך פרק הזמן הנקוב בכתב ההשאלה הכללי, זכאי החבר לשאול מהלקוח נייר ערך, וזאת בכפוף לתנאים הקבועים להלן.
- על השאלת נייר ערך על פי כתב השאלה כללי, יחולו תנאי פרק זה, לרבות ההוראות הקבועות בסעיף 6, בכפוף לשינויים הקבועים בסעיף זה ובכפוף לשינויים המחויבים.

- ב. העתק חתום של כל כתב השאלה כללי ישמר במשרדי החבר.
- ג. כתב השאלה כללי יכלול, בין היתר, את הפרטים הבאים:
- 1) נתונים על זהותם של הצדדים לכתב השאלה הכללי.
 - 2) פרטי נייר הערך אותו ניתן לשאול על-פי תנאי כתב השאלה הכללי.
 - 3) פרק הזמן בו כתב השאלה הכללי יהיה בתוקף.
 - 4) התנאים אשר בהתקיימם תכנס השאלה לתוקף.
 - 5) תקופת השאלה המירבית בה יושאל נייר הערך אשר תחל מהמועד בו הושאל נייר הערך בפועל ובלבד שתקופת השאלה לא תעלה על פרק זמן שיקבע בהנחיות.
 - 6) כמות נייר הערך שניתן להשאילו על פי תנאי כתב השאלה הכללי.
 - 7) ויתור המשאיל והחבר המשאיל על זכויות ההצבעה הנובעות מנייר הערך המושאל במשך תקופת השאלה, לאחר שההשאלה תכנס לתוקף.
 - 8) פרטי ההסדרים בין הצדדים לכתב השאלה הכללי, לעניין הכספים, הזכויות וההטבות המגיעים בגין נייר הערך המושאל, בתקופת השאלה, לאחר שההשאלה תכנס לתוקף.
 - 9) הבטוחות והפיצוי שינתנו בגין השאלה.
- ד. לכתב השאלה הכללי יצורף כתב הרשאה בלתי חוזר, כאמור בסעיף 3.ה. לעיל. בכתב ההרשאה הבלתי חוזר יצוין כי הוא יכנס לתוקף בכל מקרה בו יושאלו ניירות ערך על פי תנאי כתב השאלה הכללי.
- ה. נערך כתב השאלה כללי בין לקוח לבין החבר באמצעותו הוא פועל, לפיו זכאי הלקוח לשאול נייר ערך מהחבר במהלך התקופה הנקובה בכתב השאלה, יהיה החבר חייב להשאיל את נייר הערך ללקוח בהתאם לכתב השאלה הכללי, וזאת בכל אחד מהמקרים הבאים:
- 1) בחשבון הלקוח קיימת יתרה בחסר בנייר הערך נשוא כתב השאלה ונקבע בתנאי כתב השאלה הכללי כי אם בחשבון הלקוח קיימת יתרה בחסר בנייר הערך כאמור, ישאיל החבר את נייר הערך. במקרה זה ידאג החבר עד תום יום המסחר, לכיסוי היתרה בחסר בנייר הערך בחשבון הלקוח על ידי השאלת נייר הערך ללקוח בכמות השווה ליתרה בחסר ובלבד שלא תעלה על הכמות הנקובה בכתב השאלה הכללי, בניכוי הכמות שכבר הושאלה בהתאם לכתב השאלה הכללי. החבר ידווח ללקוחו על כל השאלה שיבצע לחשבונו.
 - 2) הלקוח הודיע בכתב לחבר כי הוא מעוניין לממש את זכותו לשאול את נייר הערך נשוא כתב השאלה. במקרה זה ההשאלה תהיה של כמות שאינה עולה על הכמות הנקובה בכתב השאלה הכללי, בניכוי הכמות שהלקוח כבר שאל בהתאם לכתב השאלה הכללי.

- ו. נערך כתב השאלה כללי בין חבר לחבר אחר, על פיו זכאי החבר האחר, במהלך התקופה הנקובה בכתב השאלה הכללי, לשאול מהחבר נייר ערך, יהיה החבר המשאיל חייב להשאיל לחבר השואל, על פי הודעתו של החבר השואל, כל כמות של נייר הערך נשוא כתב השאלה הכללי שאינה עולה על הכמות הנקובה בכתב השאלה הכללי, בניכוי הכמות שכבר הושאלה בהתאם לכתב השאלה הכללי.
- ז. (1) נערך כתב השאלה כללי בין לקוח לחבר, על פיו, במהלך התקופה הנקובה בכתב השאלה הכללי, זכאי החבר לשאול מהלקוח נייר ערך, יהיה החבר רשאי לשאול מהלקוח כל כמות של נייר הערך נשוא כתב השאלה הכללי שאינה עולה על הכמות הנקובה בכתב השאלה הכללי, בניכוי הכמות שכבר הושאלה בהתאם לו ובכפוף לכך שכתוצאה מההשאלה לא תיווצר יתרה בחסר בחשבון הלקוח באותו נייר ערך.
- (2) חבר יעגן בנהליו כללים לשאילת נייר ערך מלקוחותיו, לרבות כללים לקביעת סדר השאילה של נייר הערך ותקופת השאילה, וזאת במקרה בו החבר ערך מספר כתבי השאלה כלליים בהתייחס לאותו נייר ערך עם לקוחות שונים.
- (3) חבר ידווח ללקוחו על כל שאילה שיבצע מחשבונו של הלקוח.
- ח. חבר אשר ערך כתב השאלה כללי לפיו התחייב להשאיל נייר ערך ללקוחו או לחבר אחר, יודא כי בכל עת, כמות נייר הערך הנקובה בכתב השאלה הכללי, קיימת לזכותו בחשבונו או כי ערך במקביל כתב השאלה כללי או כתבי השאלה כלליים, המאפשרים לו לשאול אותה כמות של נייר הערך אותו התחייב להשאיל בכתב השאלה ולאותו פרק זמן.
- ט. מניין הימים לצורך חישוב תקופת השאלה יחל מהמועד בו הושאל נייר הערך בפועל.
4. חבר ינהל רישום של ניירות הערך שהושאלו ע"י לקוחותיו לרבות הזכויות שנקבעו בין הצדדים להשאלה לעניין דיבידנד, ריבית, זכויות וכו'.
- א4. השאיל לקוח נייר ערך המיר, לא יתיר החבר ללקוח, להמיר את נייר הערך כאמור, בכמות שהושאלה, בתקופת השאלה.
- השאיל חבר נייר ערך המיר, לא ימיר החבר את נייר הערך כאמור, בכמות שהושאלה, בתקופת השאלה.
5. תקופת השאלה לא תעלה על פרק זמן שיקבע בהנחיות.
6. א. לקוח של חש"ב השואל נייר ערך מהחש"ב או מחברה בת של החש"ב, יפקיד בידי החש"ב וישעבד לטובתו בטוחות בנכסים נזילים למילוי התחייבויותיו בשל המכירות בחסר, והכל כמפורט בהנחיות, על פי החלק הראשון לתקנון.
- ב. הלקוח השואל יסמיד את החש"ב המשאיל לממש את הבטוחות שהעמיד, המופקדות בחשבונו אצל החש"ב המשאיל, כל אימת שלא יעמוד בהתחייבויותיו, כקבוע בכתב השאלה.
7. מכירת נייר ערך על ידי מי שאינו רשום בספרי החבר כזכאי לנייר הערך, לא תחשב כמכירה בחסר לעניין פרק זה בכל אחד מהמקרים הבאים:
- א. נייר הערך הנמכר הינו מסוג הנסחר כבר בבורסה וללקוח הוקצו על פי תשקיף זכויות לרכישת נייר הערך הנמכר, או הלקוח בעל נייר ערך המיר לנייר הערך הנמכר והתקיים אחד מהתנאים הבאים:
- (1) החבר קיבל מהלקוח לפני מכירת נייר הערך כאמור, הוראה בלתי חוזרת לניצול מיידי של הזכות לרכישת נייר הערך או להמרת נייר הערך ההמיר, לפי העניין, וניתן לנצל את הזכות או לבצע את ההמרה, לפי העניין, מיידי.

- (2) בהתאם לתנאי תשקיף הזכויות או תנאי נייר הערך ההמיר, לפי העניין, לא ניתן לנצל הזכות או להמיר נייר הערך ההמיר, לפי העניין, באופן מיידי והחבר קיבל מהלקוח לפני מכירת נייר הערך כאמור, הוראה בלתי חוזרת לנצל את הזכות או להמיר את נייר הערך ההמיר במועד הראשון בו ניתן לבצע את הניצול או ההמרה כאמור ובתנאי שמועד זה לא יהיה מאוחר מחמישה ימים מהמועד בו ניתנה ההוראה על ידי הלקוח וכן שבתקופה זו לא מתקיימת אסיפה כללית ולא חל במהלכה יום קובע לזכויות להטבה כלשהי בנייר הערך.
- ב. הלקוח זכאי על פי תוצאות הנפקה שבוצעה לקבל סמוך לאחר המכירה את נייר הערך הנמכר, ונייר הערך הנמכר הינו מהסוג הנסחר כבר בבורסה.
- ג. הלקוח זכאי למניית הטבה, ומכירת המניה מבוצעת בין יום האקס ליום ההקצאה.
- ד. (1) הלקוח נתן הוראה למכור את נייר הערך במהלך המסחר ברצף, ובמקביל התחייב הלקוח בפני החבר כי באותו יום מסחר, ירכוש את נייר הערך בכמות שתמכר על ידו, ונתן לחבר הוראה בלתי חוזרת לפיה, אם הלקוח לא ירכוש כמות של נייר ערך השווה לכמות שנמכרה על ידו, יעשה החבר את כל הדרוש על מנת לרכוש את נייר הערך, בכמות שנמכרה, ביום המסחר הבא ולהעבירה לחשבון הלקוח על מנת לכסות את היתרה בחסר בחשבון הלקוח.
- (2) לא עלה בידי המוכר בחסר לרכוש את נייר הערך כאמור לעיל, ירכוש החבר את נייר הערך, בכמות שנמכרה, ביום המסחר הבא, ויעבירה לחשבון הלקוח על מנת לכסות את היתרה בחסר בחשבון הלקוח.
- (3) למרות האמור בפסקה זו, אם נייר ערך כאמור נמכר בפרק זמן שיקבע בהנחיות קודם ליום הקובע לעניין הזכאות להשתתף באסיפה כללית של החברה או קודם ליום הקובע לזכאות להטבה, לפי העניין, תחשב מכירתו כמכירה בחסר ויחולו עליה הוראות פרק זה בעניין מכירה בחסר.
- ה. (1) נייר הערך נסחר בבורסה בתל-אביב וכן בבורסה בחו"ל, והתקיים אחד מהתנאים הבאים:
- (א) לזכות הלקוח רשומה בחו"ל, אצל אותו חבר בורסה, כמות נייר ערך השווה לפחות לכמות אותה הוא מתכוון למכור בבורסה בתל-אביב, ובמקביל להוראה למכירת נייר הערך בבורסה בתל-אביב, נתן הלקוח לאותו חבר, הוראה בלתי חוזרת לפיה אם הלקוח לא ירכוש בבורסה בתל-אביב את אותה כמות נייר ערך עד תום המסחר בבורסה בתל - אביב באותו נייר ערך באותו יום, יעשה החבר מיד את כל הנדרש על מנת להעביר לחשבון הלקוח בישראל, מתוך הכמות הרשומה לזכות הלקוח בחו"ל, כמות השווה לפחות לכמות אותה מכר הלקוח בבורסה בתל-אביב או לחילופין -
- (ב) ביום בו מתקיים מסחר בחו"ל, הלקוח נתן הוראה לחבר למכור עבורו את נייר הערך בבורסה בתל-אביב ובמקביל נתן לאותו חבר הוראה בלתי חוזרת לפיה, אם הלקוח לא ירכוש בבורסה בתל-אביב את אותה כמות נייר ערך עד תום המסחר בבורסה בתל-אביב באותו נייר ערך באותו יום, יעשה החבר מיד את כל הנדרש על מנת לרכוש עבורו בחו"ל, באותו יום וללא הגבלת שער, את נייר הערך ולהעביר מיד לישראל, כמות נייר ערך השווה לפחות לכמות אותה מכר בבורסה בתל-אביב או לחילופין -

- ג) ביום בו מתקיים מסחר בחו"ל, הלקוח נתן הוראה לחבר למכור עבורו את נייר הערך בבורסה בתל-אביב ובמקביל נתן לחבר התחייבות כי אם לא ירכוש בבורסה בתל-אביב את אותה כמות נייר ערך עד תום המסחר בבורסה בתל-אביב באותו נייר ערך באותו יום, ימציא הלקוח לחבר אישור בכתב מטעם הברוקר באמצעותו פועל הלקוח בחו"ל, כי הלקוח נתן לברוקר בחו"ל הוראה בלתי חוזרת לעשות מיד את כל הנדרש על מנת לרכוש עבורו בחו"ל באותו יום וללא הגבלת שער את נייר הערך, ולהעביר מיד לישראל, כמות נייר ערך השווה לפחות לכמות אותה מכר בבורסה בתל-אביב.
- 2) למרות האמור בסעיף זה, אם נייר ערך כאמור נמכר בפרק הזמן שיקבע בהנחיות קודם ליום הקובע לעניין הזכאות להשתתף באסיפה כללית של החברה או קודם ליום הקובע לזכאות להטבה, לפי העניין, תחשב מכירתו כמכירה בחסר ויחול עליה הוראות פרק זה בעניין מכירה בחסר.
- 3) לא עלה בידי החבר או הברוקר לרכוש באותו יום בחו"ל את נייר הערך כאמור באיזה מהחלופות 1(ב) או 1(ג) לעיל, ירכוש החבר את נייר הערך ביום המסחר הבא בבורסה בתל-אביב, ויכסה את היתרה בחסר בחשבון הלקוח.
- 4) נמכר נייר ערך בהתאם לסעיפים קטנים 1(ב) או 1(ג) לעיל, על ידי לקוח של חבר שאינו בנק, יפקיד הלקוח בידי החבר כאמור וישעבד לטובתו בטוחות בשל נייר הערך שנמכר, כנדרש בשל שאילת נייר ערך ויחול האמור בסעיף 6. לעיל וזאת עד למועד בו ירשמו ניירות הערך לזכותו של הלקוח אצל חבר בורסה.
- ו. 1) הלקוח נתן הוראה לחבר למכור עבורו נייר ערך שאינו מופקד בחשבונו אצל החבר והחבר וידא כי הלקוח רשום בספרי חבר אחר כזכאי לנייר הערך וכי נייר הערך לו הוא זכאי חופשי למכירה בכמות המיועדת למכירה, וכי נייר הערך, בכמות המיועדת למכירה, יועבר מהחבר האחר ויופקד בחשבונו של הלקוח אצל החבר המוכר, תוך פרק זמן שיקבע בהנחיות.
- חבר רשאי להתנות מכירה כאמור בתנאים נוספים או שלא להתיר כלל ללקוחו למכור נייר ערך, בכמות העולה על זו הרשומה אצלו לזכותו של הלקוח.
- 2) לא הפקיד הלקוח בחשבונו אצל החבר, נייר ערך מהסוג שנמכר, בכמות השווה לפחות לזו שנמכרה, עד למועד האחרון שנקבע בהנחיות, יפעל החבר לכיסוי מיידי של היתרה בחסר בחשבון הלקוח.
- ז. 1) נערך כתב השאלה כללי בין חבר ללקוחו או בין חבר לחבר אחר, על פיו, במהלך התקופה הנקובה בכתב ההשאלה הכללי, זכאי הלקוח או החבר האחר לשאול מהחבר נייר ערך, רשאי הלקוח או החבר האחר, לפי העניין, למכור את נייר הערך נשוא כתב ההשאלה הכללי, באופן שהיתרה בחסר באותו נייר ערך, לאחר המכירה, לא תעלה על הכמות הקבועה בכתב ההשאלה הכללי.
- 2) נמצא כי בתום יום מסחר היה הלקוח או החבר האחר ביתרה בחסר בנייר הערך נשוא כתב ההשאלה הכללי, יושאל נייר הערך ללקוח או לחבר האחר על פי התנאים הקבועים בכתב ההשאלה הכללי.
- ח. 1) הלקוח הוא בעל כתבי אופציה לא סחירים, אשר הוקצו לו במסגרת תוכנית להקצאת כתבי אופציה לעובדים בחברה רשומה (להלן: "תוכנית אופציות") אשר בוצעה לפי סעיף 102 בפקודת מס הכנסה, והנאמן נתן הוראה לחבר למכור את המניות שיתקבלו מממוש כתבי האופציה כאמור, והתחייב לעשות את כל הנדרש על מנת לרשום במסלוקת הבורסה את המניות שיתקבלו מממוש כתבי האופציה, תוך 5 ימי מסחר מיום מכירת המניות, לכל המאוחר, או לחילופין -

- הלקוח הוא בעל כתבי אופציה לא סחירים, אשר הוקצו לו במסגרת תוכנית אופציות לעובדים בחברה רשומה אשר בוצעה שלא לפי סעיף 102 בפקודת מס הכנסה, והחבר קיבל הודעה בכתב מהחברה הרשומה לפיה היא מאשרת כי הלקוח זכאי לכתבי אופציה אשר כמות המניות שינבעו ממימושם שווה לפחות לכמות המניות אותן הורה הלקוח למכור, וכן כי קיבלה מהלקוח הוראה בלתי חוזרת למימוש כתבי האופציה כאמור, וכי היא מתחייבת לעשות את כל הנדרש על מנת לרשום במסלקת הבורסה את המניות שיתקבלו ממימוש כתבי האופציה, תוך 5 ימי מסחר מיום מכירת המניות, לכל המאוחר.
- (2) החבר לא יזכה את חשבון הנאמן או את חשבון הלקוח, לפי העניין, בתמורה שהתקבלה ממכירת המניות כאמור, אלא לאחר שתכוסה היתרה בחסר בחשבון כאמור. תמורת המכירה כאמור תשועבד לטובת החבר עד לכיסוי היתרה בחסר בחשבון.
- (3) לא הופקדו המניות בחשבון הנאמן אצל החבר או בחשבון הלקוח אצל החבר, לפי העניין, תוך פרק הזמן שנקבע בס"ק 1) לעיל, יפעל החבר לכיסוי מיידי של היתרה בחסר בחשבון כאמור.
- (4) למרות האמור בס"ק זה, אם המניות כאמור נמכרו בפרק הזמן שייקבע בהנחיות קודם ליום הקובע לעניין זכאות להשתתף באסיפה כללית של החברה או קודם ליום הקובע לזכאות להטבה, לפי העניין, תחשב מכירתן כמכירה בחסר לכל דבר ועניין, ויחולו עליה הוראות פרק זה בעניין מכירה בחסר.
- ט. הלקוח רכש את נייר הערך בעסקה בבורסה, אולם חשבון החבר טרם זוכה במלאי מאחר שהעסקה כאמור הפכה לעסקה תלויה, כמשמעותה בחוקי העזר של מסלקת הבורסה.
- י. נייר הערך הנמכר הינו יחידה של קרן סל הנסחרת כבר בבורסה והלקוח הגיש בקשה בלתי חוזרת ליצור יחידת קרן סל כאמור ביום חישוב מחירים, ובמקביל נתן לחבר הוראה בלתי חוזרת לפיה, אם מנהל הקרן לא יצור את היחידה יעשה החבר את כל הדרוש על מנת לרכוש את יחידות קרן הסל, בכמות שנמכרה, ביום המסחר הבא ולהעבירה לחשבון הלקוח על מנת לכסות את היתרה בחסר בחשבון הלקוח.
- יא. נייר הערך הינו יחידה של קרן סל הנסחרת כבר בבורסה, אשר נמכרה על ידי עושה שוק סטטוטורי, ביום שאינו יום חישוב מחירים, ועושה השוק הגיש בקשה בלתי חוזרת ליצור יחידת קרן סל כאמור, ובמקביל נתן לחבר הוראה בלתי חוזרת לפיה, אם מנהל הקרן לא יצור את היחידה ביום המסחר הראשון שהינו יום חישוב מחירים, יעשה החבר את כל הדרוש על מנת לרכוש את יחידות קרן הסל, בכמות שנמכרה, ביום המסחר הבא ולהעבירה לחשבון עושה השוק על מנת לכסות את היתרה בחסר בחשבון עושה השוק.
8. ארעה טעות, בין של חבר ובין של לקוחו, אשר גרמה למכירה בחסר של ניירות ערך, יכסה החבר את היתרה השלילית שנוצרה בנייר הערך תוך פרק זמן שיקבע בהנחיות.
- על אף האמור לעיל, המנהל הכללי של הבורסה רשאי, בהתחשב בסחירות נייר הערך, להאריך את התקופה במסגרתה על החבר לכסות את היתרה השלילית, במספר ימי מסחר נוספים כפי שיקבע בהנחיות.
9. הדיקטוריון רשאי לקבוע בהנחיות את כללי הדיווח של חברים לבורסה על יתרות הנובעות ממכירות בחסר ועל יתרות הנובעות ממכירות כתוצאה מטעות כאמור בסעיף 8. לעיל וכן את כללי הפרסום לציבור של איזה מהדיווחים כאמור.
10. הדיקטוריון רשאי לקבוע בהנחיות סכומי עיצומים כספיים שיוטלו על חברים שלקוחותיהם מכרו בחסר ניירות ערך שלא על פי הכללים הקבועים בתקנון.
- על עיצומים כספיים לפי סעיף זה יחול האמור בפסקאות ו. עד ט. בסעיף 74א. בפרק ז' בחלק הראשון לתקנון.

פרק ו' - ייחוד המסחר לחברים ולמי שהבורסה אישרה ותנאים אישור כזה

1. המסחר בבורסה מוגבל לחברים.
 2. א. חבר שאינו חבר מסלקת הבורסה רשאי להשתתף במסחר בבורסה כפוף לכך שערך הסדרים לסליקת עסקאותיו עם חבר מסלקת הבורסה, כפי שתדרוש מסלקת הבורסה.
 - ב. (1) הודיע מנהל המסלקה למנכ"ל הבורסה כי, בהתאם לחוקי העזר של מסלקת הבורסה, הוחלט להפסיק זמנית את מתן שירותי הסליקה לחבר, יאסור מנכ"ל הבורסה על אותו חבר להשתתף במסחר בבורסה עד למועד חידוש מתן שירותי הסליקה לאותו חבר.
 - (2) הודיע מנהל מסלקת מעו"ף למנכ"ל הבורסה כי, בהתאם לחוקי העזר של מסלקת מעו"ף, הוחלט להפסיק זמנית את מתן שירותי הסליקה לחבר, יאסור מנכ"ל הבורסה על אותו חבר להשתתף במסחר בבורסה עד למועד חידוש מתן שירותי הסליקה לאותו חבר.
 - ג. מנכ"ל הבורסה יודיע על הטלת האיסור כאמור בס"ק ב. לעיל ללא דיחוי לחבר וליו"ר הדירקטוריון אשר יפעל לכינוס הדירקטוריון בהקדם האפשרי.
 3. חבר שאינו חבר מסלקת מעו"ף רשאי להשתתף במסחר בבורסה בנגזרים כפוף לכך שערך הסדרים לסליקת עסקאותיו עם חבר מסלקת מעו"ף, כפי שתדרוש מסלקת מעו"ף.
 4. א. חבר שרכש ניירות ערך בבורסה, אינו זכאי לניירות הערך האמורים או לכל זכות בהם, אלא לאחר שתמורתם המלאה שולמה למסלקה וכל עוד לא בוצע התשלום, תהיה המסלקה הבעלים היחיד של ניירות הערך האמורים.
 - ב. חבר שמכר ניירות ערך, בבורסה, אינו זכאי לתמורה שנתקבלה במכירתם, אלא לאחר שכל הזכויות בניירות הערך שנמכרו כאמור, הועברו למסלקה.
 - ג. לענין סעיפים קטנים א. ו-ב. לעיל:
- זיכוי שנרשם בספרי המסלקה לזכות חבר המסלקה, יהיה זיכוי ארעי, שיתבטל מאליו וייחשב כאילו לא נעשה מלכתחילה, אם התמורה בעד ניירות הערך שנרכשו, כאמור, לא שולמה במלואה, במועד שנקבע לתשלומה או אם מלוא הזכויות בניירות הערך שנמכרו כאמור, לא הועברו למסלקה, לפי הענין.

פרק ז' - תנאים ונוהל לביצוע עסקאות מחוץ לבורסה בידי חבר בניירות ערך הרשומים למסחר בבורסה

1. א. ניתן לבצע עסקה מחוץ לבורסה בניירות ערך הרשומים למסחר בבורסה, בכפוף לקבלת אישור הלקוח מראש לביצוע אותה עסקה מחוץ לבורסה ובכפוף לתנאים המפורטים בפרק זה.
 - ב. על אף האמור בסעיף קטן א. לעיל, אין לבצע עסקאות בנגזרים מחוץ לבורסה.
 - ג. למרות האמור בס"ק א. ו-ב. לעיל, העברת ניירות ערך, לרבות נגזרים, במסגרת יצירה של יחידות בקרן סל, מחשבון עושה שוק סטטוטורי לחשבון מנהל קרן סל המתנהל אצל אותו חבר, והעברת ניירות ערך, לרבות נגזרים, במסגרת פדיון של יחידות בקרן סל, מחשבון מנהל קרן הסל לחשבון עושה השוק הסטטוטורי המתנהל אצל אותו חבר, לא יחשבו כעסקה מחוץ לבורסה. האמור לעיל יחול גם על העברת יחידות הקרן עצמן, הנעשית במסגרת היצירה או הפדיון.
2. ביצוע עסקה מחוץ לבורסה בזמן בו מתקיים מסחר בבורסה, בשער פחות טוב מהשער שנקבע בבורסה לנייר הערך בעסקה האחרונה שבוצעה בו, סמוך לפני ביצוע העסקה מחוץ לבורסה, טעון אישור מראש מהלקוח לביצוע אותה עסקה, במחיר כאמור.

ביצוע עסקה מחוץ לבורסה לאחר תום המסחר בשלב הרציף, בשער פחות טוב משער הנעילה של נייר הערך באותו יום, טעון אישור מראש מהלקוח לביצוע אותה עסקה במחיר כאמור.
3. מידי יום ידווח חבר לבורסה על כל עסקה מחוץ לבורסה שבוצעה באמצעותו, וזאת בנפרד לגבי כל אחד מניירות הערך הרשומים למסחר, כמפורט בהנחיות.

פרק ח' - פרסום נתוני מסחר

1. בתום כל יום מסחר ולפני תחילת יום המסחר הבא תפרסם הבורסה את תוצאות המסחר ופרטים נוספים, כמפורט בהנחיות.
2. במערכת הפצת המידע הבורסאי יפורסם מידע כמפורט בהנחיות.

פרק ט' - עושי שוק ותוכניות לעידוד הסחירות

כללי

- הוראות פרק זה לא יחולו על עשיית שוק סטטוטורית בקרנות סל, כמשמעותה בפרק ט' 1 להלן.
1. לשם ניהול מסחר תקין והוגן בבורסה, רשאית הבורסה להעניק שירותים טכניים ולתת הנחות בעמלות המסחר והסליקה וכן לשלם תשלומים, למי שעומד בתנאים הקבועים על פי פרק זה, ואשר התחייב כי בכל עת במהלך המסחר בבורסה, למעט בפרקי הזמן שיקבע הדירקטוריון, יימצאו בספר הפקודות, פקודות שהגיש בנייר ערך, כפי שיקבע הדירקטוריון (להלן: "עושה שוק").
 - א1. בנוסף לאמור בסעיף 1. לעיל, רשאי הדירקטוריון לקבוע תוכניות לעידוד הסחירות בניירות ערך במסגרתן תהיה הבורסה רשאית להעניק הנחות בעמלות המסחר והסליקה וכן לשלם תשלומים, למי שיעמדו בתנאי התוכניות, והכל בהתאם לקבוע בהנחיות.
 - א. על המבקש לפעול כעושה שוק בנייר ערך, להתחייב כי בכל עת במהלך המסחר בבורסה, למעט בפרקי הזמן שיקבע הדירקטוריון, ימצאו בספר הפקודות, פקודות קניה ופקודות מכירה שלו, לכמות נייר ערך שלא תפחת מהכמות שתיקבע על ידי הדירקטוריון, וזאת במירווחי מחיר שלא יעלו על המירווחים בין פקודות קניה כאמור לבין פקודות מכירה כאמור בנייר הערך, כפי שיקבע על ידי הדירקטוריון (להלן: "פקודות עשיית שוק").
 - ב. הדירקטוריון רשאי לקבוע את המאפיינים של פקודות עשיית שוק, בניירות הערך הנסחרים בבורסה. קביעה כאמור יכול שתהיה שונה בהתייחס לסוגים שונים או לקבוצות שונות של ניירות ערך, ויכול שתתייחס לשלבי מסחר שונים בניירות ערך שונים.
 - ג. הדירקטוריון רשאי לקבוע מספר מירבי של עושי שוק בנייר ערך. כן רשאי הדירקטוריון לקבוע מספר מירבי של חברי בורסה דרכם יוכל לפעול עושה שוק.
 - ד. לענין פרק זה - "עשיית שוק בניירות ערך" לרבות עשיית שוק נגזרים, אלא אם כן נאמר במפורש אחרת.

תנאי כשירות לעושה שוק

3. עושה שוק בניירות ערך יהיה חבר או חברה בת של חבר. האמור בסעיף זה לא יחול על עשיית שוק בניירות ערך המפורטים בהנחיות.
 4. פעולות במסחר בבורסה, המתבצעות על ידי עושה שוק, בניירות ערך לגביהם התחייב להגיש לביצוע בבורסה פקודות עשיית שוק, כקבוע לפי פרק זה (להלן: "עשיית שוק"), יתבצעו לחשבונו העצמי של עושה השוק.
 5. חברה אינה רשאית לפעול כעושה שוק בניירות ערך שהונפקו על ידה או על ידי תאגיד השולט בה, או על ידי תאגיד הנשלט על ידה, או על ידי תאגיד הנשלט על ידי בעל שליטה בה. האמור בסעיף זה לא יחול על עשיית שוק בניירות ערך המפורטים בהנחיות.
 6. המבקש לפעול כעושה שוק יתחייב כי במשך תקופה שלא תפחת מזו הקבועה בהנחיות, הוא יגיש לביצוע בבורסה פקודות עשיית שוק בנייר הערך בו הוא פועל כעושה שוק, וזאת כקבוע בהנחיות.
 7. חבר המבקש לפעול כעושה שוק, יגיש לבורסה בקשה כקבוע בהנחיות, ויפרט בה, בין השאר, באילו ניירות ערך הוא מבקש לפעול כעושה שוק, האם הוא מקבל תגמול בשל עשיית השוק, ומיהו מעניק התגמול כאמור.
- המבקש לפעול כעושה שוק, שאינו חבר, יגיש לחבר באמצעותו הוא מבקש לפעול, בקשה, כקבוע בהנחיות, ויפרט בה, בין השאר, באילו ניירות ערך הוא מבקש לפעול כעושה שוק, האם הוא מקבל תגמול בשל עשיית השוק, ומיהו מעניק התגמול כאמור.
- החבר באמצעותו מבקש לפעול עושה השוק, יגיש לבורסה בקשה כקבוע בהנחיות, אליה תצורף הבקשה שהוגשה לו על ידי המבקש לפעול כעושה שוק.

8. עומד המבקש לפעול כעושה שוק בתנאים הקבועים על פי פרק זה, יודיע מנהל המסחר, ובהעדרו מי שהוסמך על ידו, לחבר שפנה אליו, כי ניתן אישור למבקש, לפעול כעושה שוק. הבורסה תנקוט באמצעים הטכניים הדרושים שיאפשרו לה לזהות את פקודות עשיית השוק.

חובותיו של עושה השוק

9. עושה שוק ימשיך ויקיים את התנאים הקבועים על פי פרק זה, כתנאי להמשך פעילותו כעושה שוק.
10. על עושה השוק להגיש לביצוע בבורסה פקודות קניה ופקודות מכירה, באופן שבכל עת במהלך המסחר בבורסה, למעט בפרקי הזמן שיקבע הדירקטוריון, ימצאו בספר הפקודות, פקודות עשיית שוק שלו בניירות הערך בהם הוא פועל כעושה שוק.
11. א. הדירקטוריון רשאי לקבוע בהנחיות, מהם המקרים אשר בקרום עושה שוק יהיה פטור מלהגיש לביצוע בבורסה פקודות עשיית שוק.
 ב. הדירקטוריון רשאי לקבוע כי בניירות ערך שיקבעו על ידו, יכול שתתבצע עשיית שוק רק בחלק משלבי המסחר.
 ג. מי שפועל כעושה שוק בקרן סל בהתאם לפרק זה, יהיה פטור מעשיית שוק במועדים בהם הבורסה לא תנטר את פעילותו של עושה השוק הסטוטורי, כמפורט בפרק ט'1 להלן.

תשלומים והנחות בעמלות לעושי שוק

12. הבורסה רשאית לתת הנחות בעמלות הנגבות בשל הפעולות המתבצעות בחשבון עשיית השוק, או פטור מעמלות כאמור, בחשבון כאמור, כפי שיקבע בהנחיות.
 ניתן לקבוע בהנחיות כי הנחות בעמלות כאמור או פטור מעמלות כאמור ינתנו רק בשל פעילות של עושי שוק בסוגים מסוימים של ניירות ערך כפי שיקבע בהנחיות.
13. הבורסה רשאית לתגמל את עושה השוק, בשל פעילותו בנייר הערך בו הוא פועל כעושה שוק, והכל כפי שיקבע הדירקטוריון. תיגמול של עושה שוק שאינו חבר יתבצע באמצעות החבר דרכו פועל עושה השוק.
 הדירקטוריון רשאי לקבוע, בין השאר, כי:
 א. התגמול ינתן רק לעושי שוק בנגזרים בסוגי ניירות הערך שיקבעו על ידי הדירקטוריון.
 ב. התגמול יהיה קבוע או ייגזר מהיקף הפעילות של עושה השוק, בחשבון עשיית השוק.
 ג. יקבע מספר מירבי של עושי שוק להם ינתן תגמול.
 ד. יקבעו תנאים לקבלת תגמול, לרבות תנאים לענין היקף הפעילות המזערי הנדרש מעושה השוק.
14. המנהל הכללי של הבורסה רשאי להחליט שלא לתת הנחות בעמלות או פטור מעמלות, כקבוע על פי פרק זה, בהתייחס לתקופה בה עושה השוק לא הגיש לביצוע בבורסה פקודות עשיית שוק כנדרש.
 המנהל הכללי של הבורסה רשאי להחליט שלא לשלם לעושה שוק בנגזרים תגמול כקבוע על פי פרק זה, בהתייחס לתקופה בה לא הגיש לביצוע בבורסה פקודות עשיית שוק כנדרש.
 החליט המנהל הכללי של הבורסה, בהתאם לסעיף זה, שלא לתת הנחות בעמלות או פטור מעמלות או לא לשלם לעושה שוק תגמול כקבוע על פי פרק זה, יודיע על כך לעושה השוק ולחבר הבורסה באמצעותו פועל עושה השוק.

בדיקת עמידתם של עושי השוק בהתחייבויותיהם בענין פקודות עשיית שוק ובתנאי הכשירות

15. הבורסה תפיק דו"חות בדבר פעילותם של עושי שוק, במועדים שיקבעו בהנחיות. לא עמד עושה שוק בדרישות בדבר הגשת פקודות עשיית שוק, תצויין עובדה זו בדו"ח כאמור. הבורסה תעביר את הדו"חות כאמור לגוף שמתגמל את עושה השוק, אם עושה השוק מתוגמל כאמור.
16. א. המנהל הכללי של הבורסה או מי שהוסמך על ידו יבטל אישור שניתן לעושה שוק שחדל לקיים את התנאים המפורטים בסעיפים 3 או 4. לעיל.
- ב. המנהל הכללי של הבורסה או מי שהוסמך על ידו רשאי לבטל אישור שניתן לעושה שוק בנייר ערך מסוים, אם עושה השוק לא עמד בהתחייבויותיו בדבר הגשת פקודות עשיית שוק בנייר ערך זה, כנדרש בהתאם לקבוע בפרק זה, בהתאם להנחיות על פיו ובהתאם לכללים שייקבע הדירקטוריון.
- ג. הודעה על ביטול אישור כאמור לעיל, תימסר לעושה השוק ולמי שמתגמל את עושה השוק, אם עושה השוק מתוגמל כאמור. במקרה בו כתוצאה מביטול אישור כאמור, תפסק כל פעילות עשיית השוק של עושה השוק, תימסר הודעה גם לחבר באמצעותו פועל עושה השוק.
- ד. בוטל אישור שניתן לעושה שוק כאמור בס"ק ב. לעיל, אזי, במשך תקופה כקבוע בהנחיות לא תעניק הבורסה לעושה השוק אישור חדש לפעול כעושה שוק.

פרסום

17. הבורסה תפרסם מידע על פעילות עושי השוק, כמפורט בהנחיות.

פרק 10 - עשיית שוק סטטוטורית בקרנות סל

1. בתקנון זה ובהנחיות על פיו -
"עשיית שוק סטטוטורית" - עשיית שוק בקרנות סל בהתאם לדרישת חוק השקעות משותפות בנאמנות, תשנ"ד-1994 והתקנות על פיו ("חוק השקעות משותפות")
"עושה שוק סטטוטורי" - מי שמונה על ידי מנהל קרן סל לצורך עשיית שוק סטטוטורית ביחידות קרן סל שבניהולו.
2. א. בהתאם לאמור בחוק השקעות משותפות, הבורסה תנטר את עמידתו של עושה שוק סטטוטורי בכללי עשיית שוק סטטוטורית אותם ייקבע הדירקטוריון.
ב. הדירקטוריון רשאי לקבוע במסגרת כללי עשיית השוק הסטטוטורית את המאפיינים של פקודות הקניה ופקודות המכירה של עושה שוק סטטוטורי, כמות היחידות המזערית בכל פקודה כאמור, ומרווחי המכיר המירביים שבין פקודות הקניה של עושה השוק הסטטוטורי לבין פקודות המכירה שלו (להלן בפרק זה: "פקודות עשיית שוק").
ג. עושה שוק סטטוטורי יגיש לביצוע בבורסה פקודות עשיית שוק, באופן שבכל עת במהלך המסחר בבורסה, למעט בפרקי הזמן שיקבע הדירקטוריון, ימצאו בספר הפקודות, פקודות עשיית שוק שלו בקרנות הסל בהן הוא פועל כעושה שוק.
3. הודיע מנהל קרן סל כי מועדים מסויימים אינם יום חישוב מחירים ולכן לא תתקיים בהם עשיית שוק בקרן הסל - הבורסה לא תנטר את פעילותו של עושה השוק במועדים אלה.
4. ממצאי הניטור שתבצע הבורסה ימסרו על ידה לרשות ניירות ערך ולמנהל קרן הסל.
5. הדירקטוריון רשאי לקבוע בהנחיות :
 - א. לגבי כל מנהל קרן סל מספר מירבי של עושי שוק שיוכלו לבצע עשיית שוק סטטוטורית עבור קרנות סל שבניהולו.
 - ב. לגבי כל קרן סל את המספר המירבי של עושי שוק סטטוטוריים שהבורסה תנטר את פעילותם.
 - ג. מספר מירבי של חברי בורסה דרכם יוכל לפעול עושה שוק סטטוטורי מסוים.
6. מנהל קרן סל ימסור לבורסה את הפרטים שיידרשו לה לצורך ניטור עשיית השוק בקרן, כפי שייקבע על ידי הבורסה מעת לעת.
7. הבורסה תפרסם מידע על פעילות עושי השוק, כמפורט בהנחיות.

פרק י' - קרנות סל וקרנות חוץ נסחרות

1. על קרן סל תחול אחת מהחלופות המפורטות להלן אלא אם יאמר במפורש אחרת:
 - א. על קרן סל אשר נכס המעקב שלה הוא מדד מניות, יחולו הוראות חלק זה בתקנון ובהנחיות על פיו החלות על מניות, בשינויים המחוייבים.
 - ב. על קרן סל אשר נכס המעקב שלה הוא מדד תעודות התחייבות או מדד מק"מ, יחולו הוראות חלק זה בתקנון וההנחיות על פיו החלות על תעודות התחייבות, בשינויים המחוייבים.
 - ג. על קרן סל שאינה מנויה עם קרנות הסל הנזכרות בסעיפים א. ו-ב. לעיל יחולו הוראות התקנון וההנחיות על פיו לפי החלטת המנהל הכללי של הבורסה או מי שהוסמך על ידו.
2. האמור בפרק זה יחול, בשינויים המחוייבים, גם על קרן חוץ נסחרת, אלא אם כן נאמר במפורש אחרת.

פרק י"א - עבודת ניתוח (אנליזה)

1. לשם ניהול מסחר תקין והוגן, ובכפוף להוראות חוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, תשנ"ה-1995 (להלן: "חוק הייעוץ") הבורסה תהא רשאית להתקשר עם חברה מסקרת אשר תבצע עבודת ניתוח, המתייחסת לניירות ערך או לנכסים פיננסיים של תאגיד הנסחרים בבורסה או עבודת ניתוח המתייחסת לניירות ערך או לנכסים פיננסיים הכלולים בתת ענף הכלול בסיווג הענפי של הבורסה, בתמורה לתשלום על ידי התאגידים המסוקרים או על ידי הבורסה, וכן לגבות תשלום כאמור מהתאגידים המסוקרים.

בחירת חברה מסקרת תיעשה על ידי יו"ר דירקטוריון הבורסה ביחד עם המנהל הכללי של הבורסה, לפי שיקול דעתם.
2. עבודת ניתוח תכלול אזהרה בנוסח הבא :

"אין בהתקשרות עם הבורסה לענין ביצוע עבודת הניתוח המתייחסת לניירות הערך או לנכסים הפיננסיים הנסחרים בבורסה, משום אישור או הסכמה של הבורסה לתוכן עבודת הניתוח (אנליזה) או להמלצות הכלולות בה, לרבות לענין הכדאיות של השקעה, החזקה, קניה או מכירה של ניירות הערך או הנכסים הפיננסיים".

החברות המסקרות לא יעשו בעבודות הניתוח או בפרסומים אחרים מטעמן, שימוש בשם הבורסה, באופן ממנו ישתמע כי הבורסה מסכימה לתוכן עבודת הניתוח.
3. הדירקטוריון רשאי לקבוע בהנחיות תנאים, פרטים וסייגים לענין התקשרות הבורסה עם החברות המסקרות ועם החברות המסוקרות, בקשר לעבודות הניתוח, ובכלל זה לענין התשלום עבור עבודת הניתוח, משך ההתקשרות והמספר המזערי של החברות המסוקרות.

ניתן לקבוע הוראות שונות כאמור, בהתחשב, בין היתר, באפיוני עבודת הניתוח, ובכלל זה לגבי ניתוח המתייחס לניירות ערך או לנכסים פיננסיים של חברה או ניתוח המתייחס לתת ענף מענפי הבורסה, וכן בהתחשב באפיוני החברות המסוקרות, ובכלל זה תחומי עיסוקן או אפיוני ניירות הערך או הנכסים הפיננסיים שבקשר אליהם תיערך עבודת הניתוח.